

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗАЈЕДНИЧКА СЛУЖБА

Истраживачки сектор

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

SEKRETARIJAT / TAJNIŠTVO
ZAJEDNIČKA SLUŽBA

Istraživački sektor

Broj: 03/10-50-18-43-9/25
Sarajevo, 31.7.2025.

Istraživanje broj: 376
Vrsta istraživanja: INF

UTVRĐIVANJE LIČNOG KOEFICIJENTA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PENZIJU U ORUŽANIM SNAGAMA I POLICIJSKIM SLUŽBAMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Pripremili: Goran Masal
Aleksandar Mičić

Istraživanje je namijenjeno poslanicima i delegatima, koji mogu postaviti dodatna pitanja, sugestije i komentare na email adresu: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Javnost Bosne i Hercegovine može komentirati radove, ali Istraživački sektor nema mogućnost da odgovara na komentare i diskutira o istraživanju.

Informacije navedene u sadržaju istraživanja važeće su u trenutku pripreme istraživanja i one se ne ažuriraju nakon objave istraživanja.

Istraživanje ne odražava zvaničan stav Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PSBiH).

Trg BiH 1, 71000 Sarajevo / Trg BiH 1, 71000 Sarajevo,
тел/tel. +387 (0)33 28 44 68, +387 (0)33 28 60 11, факс/fax. +387 (0)33 22 68 41

UTVRĐIVANJE LIČNOG KOEFICIJENTA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PENZIJU U ORUŽANIM SNAGAMA I POLICIJSKIM SLUŽBAMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Uvod

Istraživački sektor Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine je, na zahtjev ovlaštenog naručioca, pripremio informaciju o načinu utvrđivanja ličnog koeficijenta prilikom odlaska u penziju za pripadnike Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, policijske službenike u državnim agencijama, zaposlene u Službi za poslove sa strancima te policijske službenike u entitetskim i kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova.

Pitanje ostvarivanja prava na penziju zaposlenih u sektoru bezbjednosti u Bosni i Hercegovini (BiH) složeno je i raznoliko, s obzirom na kompleksnu institucionalnu i administrativnu strukturu države. Pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, policijski službenici u državnim agencijama (Državna agencija za istrage i zaštitu - SIPA, Granična policija BiH i Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine), entitetske policijske strukture (Federalna uprava policije i Policija Republike Srpske), državni službenici u ostalim državnim institucijama Bosne i Hercegovine, poput Službe za poslove sa strancima, te policijski službenici kantona u Federaciji BiH podliježu različitim zakonskim propisima kada je riječ o obračunu penzije i utvrđivanju ličnog koeficijenta. Ova neujednačenost naročito dolazi do izražaja kada se uporede različiti entitetski propisi i njihova primjena na zaposlene u državnim institucijama, što je dovelo i do sudskih postupaka pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine u pojedinačnim slučajevima.

U nastavku uvodnog dijela rada donosimo tabelarni pregled načina utvrđivanja ličnog koeficijenta za penzionisanje policijskih službenika i relevantne zakone koji regulišu ostvarivanje prava na penziju u predmetnim institucijama Bosne i Hercegovine. Detaljne informacije za sve tražene institucije Bosne i Hercegovine predstavljeni su dalje u radu.

Tabela 1. Utvrđivanje ličnog koeficijenta i relevantni zakoni za ostvarivanje prava na penziju u predmetnim institucijama u BiH

Institucija	Zaposleni	Lični koeficijent	Zakon
Oružane snage Bosne i Hercegovine	Vojna lica ¹	- za generale, fiksno: 75% prosječne bruto plate u posljednjih 5 godina; - za ostale: pet posljednjih godina prije ostvarivanja prava.	Zakon o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine
- Državna agencija za istrage i zaštitu - Granična policija Bosne i Hercegovine - Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine	Policijski službenik	FBiH: pet najpovoljnijih godina; RS: izračun koeficijenta na osnovu zbira godišnjih ličnih koeficijenta koji se dijele sa periodom za koji su obračunati.	- Zakon o policijskim službenicima Federacije BiH - Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske

¹ Član 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine: „Na službi u Oružanim snagama mogu biti vojna lica, civilna lica, kadeti i kandidati na obuci. Vojna lica su profesionalna vojna lica i lica u rezervnom sastavu dok su na službi. (2) Profesionalna vojna lica su: a) vojnici, b) podoficiri, c) oficiri, d) generali ...“ internet stranica: <https://www.parlament.ba/law/DownloadDocument?lawDocumentId=985a5177-4a91-4201-8b9e-2a76608377de&langTag=bs> i <http://www.sluzbenilist.ba/page/akt/DQ3JOV9mroh4nh78h77Q> (datum pristupa: 17.7.2025.)

Služba za poslove sa strancima	Državni službenik i zaposlenik	Izračun koeficijenta na osnovu zbira godišnjih ličnih koeficijenta koji se dijele sa periodom za koji su obračunati.	- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH - Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske
- Federalna uprava policije - Policija u kantonima Federacije BiH	Policijski službenik	Pet najpovoljnijih godina.	Zakon o policijskim službenicima Federacije BiH
Policija Republike Srpske	Policijski službenik	Pet najpovoljnijih godina.	Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske

Oružane snage Bosne i Hercegovine

Osnovica za obračun penzija vojnih lica u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine računa se od mjesečnog prosjeka nevalorizovanih plata iz *posljednjih pet godina prije godine ostvarivanja prava na penziju*. Ovo se ne odnosi na generale čija penzija iznosi *fiksno 75% njihove prosječne plate u posljednjih pet godina prije godine ostvarivanja prava na penziju*.²

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA), Direkcija za koordinaciju policijskih tijela i Granična policija

Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine se primjenjuje na policijske službenike zaposlene u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine i Direkciji za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine. Takođe, ovaj Zakon definiše da su „policijski službenici pripadnici Državne agencije za istrage i zaštitu, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela i Granične policije, koji primjenjuju policijska ovlaštenja propisana ovim zakonom i postupaju kao ovlaštena službena lica prema zakonima o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini.“³

Policijskim službenicima zaposlenim u navedenim institucijama, koji su osiguranici Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, prilikom ostvarivanja prava na penziju lični koeficijent se računa, u skladu sa Zakonom o policijskim službenicima Federacije BiH, *na osnovu pet godišnjih plata koje su za njih najpovoljnije*.

Policijski službenici koji pravo na penziju ostvaruju putem Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, a bili su zaposleni u navedenim institucijama, lični koeficijent ostvaruju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske. Njihov lični koeficijent se utvrđuje *na osnovu zbira godišnjih ličnih koeficijenta koji se dijele sa periodom za koji su obračunati. Za svaku godinu rada računa se godišnji lični koeficijent na način da se plata osiguranika u toj godini dijeli sa prosječnom platom u Republici Srpskoj u istoj godini. Zatim se svi godišnji koeficijenti sabere i taj zbir se podijeli sa brojem godina za koje su koeficijenti obračunati*.⁴

² Članovi 49. i 50. Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16 i 38/18), izvor Parlamentarna Skupština BiH i Službeni glasnik 38/18

³ Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine ("Sl. glasnik BiH", br. 27/2004, 63/2004, 5/2006, 58/2006, 15/2008, 50/2008 - dr. zakon, 63/2008, 35/2009, 7/2012 i 42/2018 - odluka US), Paragraf.ba, internet stranica: <https://www.paragraf.ba/propisi/bih/zakon-o-policijskim-sluzbenicima-bosne-i-hercegovine.html> (datum pristupa 17.7.2025.)

⁴ Član 46. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, internet stranica: <https://www.fondpiors.org/propisi/zakoni/zakon-o-pio/#squelch-taas-accordion-shortcode-content-0> (datum pristupa 28.7.2025.)

Za razliku od policijskih službenika u navedenim institucijama, policijskim službenicima u Policiji Republike Srpske lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrđuje *na osnovu pet godišnjih plata koje su za policijskog službenika najpovoljnije*, što je propisano Zakonom o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske.

O nejednakosti tretmana policijskih službenika, osiguranika Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, u pojedinačnim slučajevima odlučivao je Ustavni sud Bosne i Hercegovine. U predmetu AP-5007/23⁵ (Goran Dragičević i Predrag Đuričić) „Ustavni sud je zaključio da je apelantima prekršeno pravo na pravično suđenje. Naime, Ustavni sud je smatrao da je proizvoljan zaključak Fonda PIO RS i Vrhovnog suda o tome da ne postoje zakonski uslovi da se na obračun visine penzije primijene odredbe člana 136a. Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima (u daljnjem tekstu: Zakon o policiji) na sve policijske službenike, već samo na policijske službenike MUP RS. Naime, apelanti su bili policijski službenici Granične policije BiH s prebivalištem u RS. Doprinosi za njih su uplaćivani u korist budžeta RS, a pravo na penziju su ostvarili radeći „u posebnim uslovima“, zbog čega im je priznato pravo na beneficirani radni staž. Međutim, Fond PIO RS i Vrhovni sud su ih tretirali drugačije od policijskih službenika koji isto pravo ostvaruju kao pripadnici MUP RS. Pri tome, Vrhovni sud za takvo različito tretiranje apelanata nije ponudio relevantno opravdanje i razloge. Na osnovu toga, Ustavni sud je zaključio da je presuda Vrhovnog suda donesena bez uvažavanja naročitih okolnosti koje su mogle uticati na ishod postupka, te da Vrhovni sud nije ni pokušao odredbu člana 136a. Zakona o policiji da sagleda u širem kontekstu i u vezi s ustavnim pravima apelanata i pravima iz Evropske konvencije.“⁶

I pored navedenog, na postavljeno pitanje Istraživačkog sektora o ličnom koeficijentu za odlazak u penziju policijskih službenika iz Državne agenciji za istrage i zaštitu, Granične policije Bosne i Hercegovine i Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine koji su ostvarili uslove za penziju, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske odgovorio je da policijski službenici lični koeficijent ostvaruju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske. Kompletan odgovor Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske se nalazi u Prilogu broj 1.

Služba za poslove sa strancima

Budući da zaposleni u Službi za poslove sa strancima nisu policijski službenici nego državni službenici i zaposlenici njihov radni odnosi uređuju se u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine, odnosno Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine. Prema tome, *lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju je isti kao i za ostale državne službenike u institucijama Bosne i Hercegovine*, a penzijska prava ostvaruju preko entitetskih PIO sistema u skladu sa mjestom prebivališta osiguranika.

Federalna uprava policije i policija u kantonima Federacije BiH

U skladu sa Zakonom o dopunama Zakona o policijskim službenicima Federacije Bosne i Hercegovine, policijskom službeniku Federalne uprave policije i policije u kantonima Federacije BiH, lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrđuje se *na osnovu pet godišnjih plata ostvarenih u svojstvu policijskog službenika koje su za policijskog službenika najpovoljnije*.⁷

⁵ Odluka o dopustivosti i meritumu, Službeni glasnik BiH, internet stranica: <http://www.sllist.ba/page/akt/Ei6L7amX0bE=> (datum pristupa 18.7.2025.)

⁶ Ustavni sud Bosne i Hercegovine, 150. plenarna sjednica, internet stranica: https://www.ustavnisud.ba/sr/150-plenarna-sjednica?force_locale=true (datum pristupa 17.7.2025.)

⁷ Član 104a. Zakona o dopunama Zakona o policijskim službenicima Federacije BiH, internet stranica: bihvlada.gov.ba/bosanski/zakoni/2018/zakoni/6.htm (datum pristupa 17.7.2025.)

Policija Republike Srpske

Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske propisuje da se “policijskom službeniku lični koeficijent za ostvarivanje prava na penziju utvrđuje *na osnovu pet godišnjih plata koje su za policijskog službenika najpovoljnije.*”⁸

⁸ Član 136a. Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske ("Sl. glasnik RS", br. 57/2016, 110/2016, 58/2019, 82/2019, 18/2022 - odluka US, 55/2023 i 48/2024), Paragraf.ba, internet stranica: <https://www.paragraf.ba/propisi/republika-srpska/zakon-o-policiji-i-unutrasnjim-poslovima.html> (datum pristupa 17.7.2025.)

Prilog broj 1. Odgovor Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske

ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

+387 55/490-950
e: csuzba@fondpiors.org
p: Његошева 28а, Бијељина

Број: О-260/2025-59
Датум: 25.07.2025. године

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

н/р Горан Масал
Трг БиХ број 1
71000 Сарајево
н/р Горан Масал

Предмет: **Информација о начину обрачуна пензије за полицијске службенике,**
доставља се

Поштовани,

Захтевом од 24.07.2025. године, затражили сте од Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске информације о начину обрачуна старосне пензије за полицијске службенике, осигуранике Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, запослене у следећим институцијама на нивоу Босне и Херцеговине:

- Агенција за истраге и заштиту БиХ (СИПА)
- Гранична полиција БиХ
- Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ.

У захтеву сте поставили конкретна питања, те Вам достављамо одговоре како слиједи:

1. Законски пропис на основу којег се утврђује лични коефицијент за обрачун пензије за полицијске службенике који остварују право на пензију путем Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, а били су запослени у горе наведеним институцијама, јесте Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 134/11, 82/13, 103/15, 111/21, 15/22 и 132/22), конкретно одредбе чл. 42. до 47. Закона.

2. Не постоје специфичне смјернице или пракса која се примјењује у обрачуну пензије за полицијске службенике који су били запослени у наведеним институцијама, у смислу израчуна коефицијента или других релевантних фактора.

С поштовањем,

Помоћник директора

Радан Николић, *директор*

Достављено:
- наслову
-а/а

